

HÖRBY

från by till köping

Del 12 Centrum : 1

Den 31 december 1765 sålde Gudmund Sager gästgivargården i Hörby till kaptenen Georg Cock på Osbyholms gods. 1778 sålde Georg Cock till Per Hultgren, adlad och adopterad von Seth, gift med Maria Lovisa Cock.

Per von Seth blev ägare till Hörby nr 1, där kyrkan och gästgivargården låg. Vidare ägde han Hörby nr 4 och nr 16 som var gästgivarkvarnen. År 1796 erhöll Per av Kongl. Maj:t rätten att bära titeln landshövding.

Per von Seth avled 1810 och hans änka Maria Lovisa Cock innehade Osbyholms gods under några år. Vid hennes död ärvde Johan von Seth godset. Han dog 1834, mitt under laga skiftet i Hörby.

Den 7 april 1838 köpte änkefru von Seth rusthållshemmanet Hörby nr 12 som till stor del låg på Hörby utmark mellan socknarna Stavröd och Satsrup. Nämnas kan att här låg Rälkekrogen.

Vid arvs skiftet ärvde Maria Lovisa Svedenborg, född von Seth, gift med assessorn Sven Herman Svedenborg, 1/5 av gästgivargården Hörby nr 1. De hade två barn, Sofia Lovisa, född 1845 och Johan Gustaf Emanuel, född 1847.

Den 1 februari 1872 köpte Maria Lovisa Svedenborg återstoden av Hörby nr 1 av sina syskon. Dock var undantaget Höga Hus som hade avsevärd tidigare.

Den 3 maj 1872 överläter Maria Lovisa sitt arv och köp till dottern Sofia Lovisa. Hon var gift med friherre Bror Cederström. Vid giftemålet övergick rätten till att bestämma över marken till maken.

Friherre Bror Cederström och hans hustru Maria Lovisa Svedenborg erhöll fastebrev på marken till gästgivargården Hörby nr 1 och gården Hörby nr 4 den 2 juli 1873.

Friherre Bror Cederström kontaktade lantmätare Th. F. Röing som fick i uppdrag att anlägga gator och tre torg. Gamla Torg, Nya Torg och Parktorget (Hästatorget). Gatorna skulle vara så raka som möjligt. Mellan gatorna skulle det vara kvarter som skulle styckas upp i lagom stora tomter.

Försäljningen av tomterna skulle skötas av sakkörare August Svensson. (Sakkörare: Föråldrat namn på jurist, advokat, rättsombud m.m.)

På vissa av de tomter som såldes fanns det redan hus byggda, framförallt kring Gamla och Nya torg. De som bodde där fick köpa i första hand.

Gatorna fick namn. Nygatan blev en av byns längsta, började vid Vallgatan och slutade vid Lybyvägen. Den sista delen av gatan från Gamla Torg till Lybyvägen tillkom vid ett senare skede. Skulle man till Lyby eller Östraby fick man ta Södergatan som senare fick namnet Ystadvägen.

Den gamla landsvägen mellan Lund och Vä erhöll namnet Westergatan (idag Ringsjövägen) fram till Gamla torg och efter torget Storgatan.

Norregatan kom att bilda gräns i väster. Tvärgatorna kom bland annat att heta Lilla Westergatan (idag Västergatan). Lilla Torggatan (idag Ernst Algrensgatan), Torggatan, Prostgatan, Kvarngatan, Fabriksgatan (idag Lågedammgatan) Lilla Nygatan (idag Bollhusgatan).

Den 11 oktober 1880 sålde friherre Bror Cederström ett stort område av Hörby nr 1 till Gustaf Svedenborg som 1891 erhöll rätten att bära titeln ryttmästare.

**Auktion å byggnadstomter
i Hörby**
Torsdagen den 23 i denna månad
kl. 11 f. m. låter egaren hr kammarherren, friherre Bror Cederström genom auktion, som förrättas i Hörby gästgifvaregård (n)stora sale till försäljning utbjuda cirka 60 st. från gästgifverihemmanet nr 1 Hörby afsöndrade byggnadstomter.

Dessa äro belägna i omedelbar närhet af blifvande jernvägsstationen och intill hufvudgatan, som leder dit. Några lämpa sig särdeles väl för timmer- och spannemålsaffär, då jernväggsspår lätt kan anläggas från stationen intill tomterna.

Köpevilkoren, som blifva förmånliga, tillkännagifvas vid auktionstillfället.

Hörby den 10 Februari 1882.

(Tr. o. 4.)

AUG. SVENSSON.

Annons 1882

Nygatan

Onsdagen den 3 januari 1883 skrev Eslövs Tidningens reporter att den nya gatan från järnvägstationen och ner till byns torg skulle se bra ut när därvarande tomter bebyggts. Gatan erhöll namnet Nygatan och blev en av byns längsta och rakaste gata.

Det påstås att gatan först skulle hetat Järnvägsgatan. Det är fel för Järnvägsgatan fanns på ett annat ställe i byn, och inte kunde man ha två gator med samma namn. Och för övrigt fick Nygatan namnet år 1875 och då var det inte påtänkt med någon järnväg.

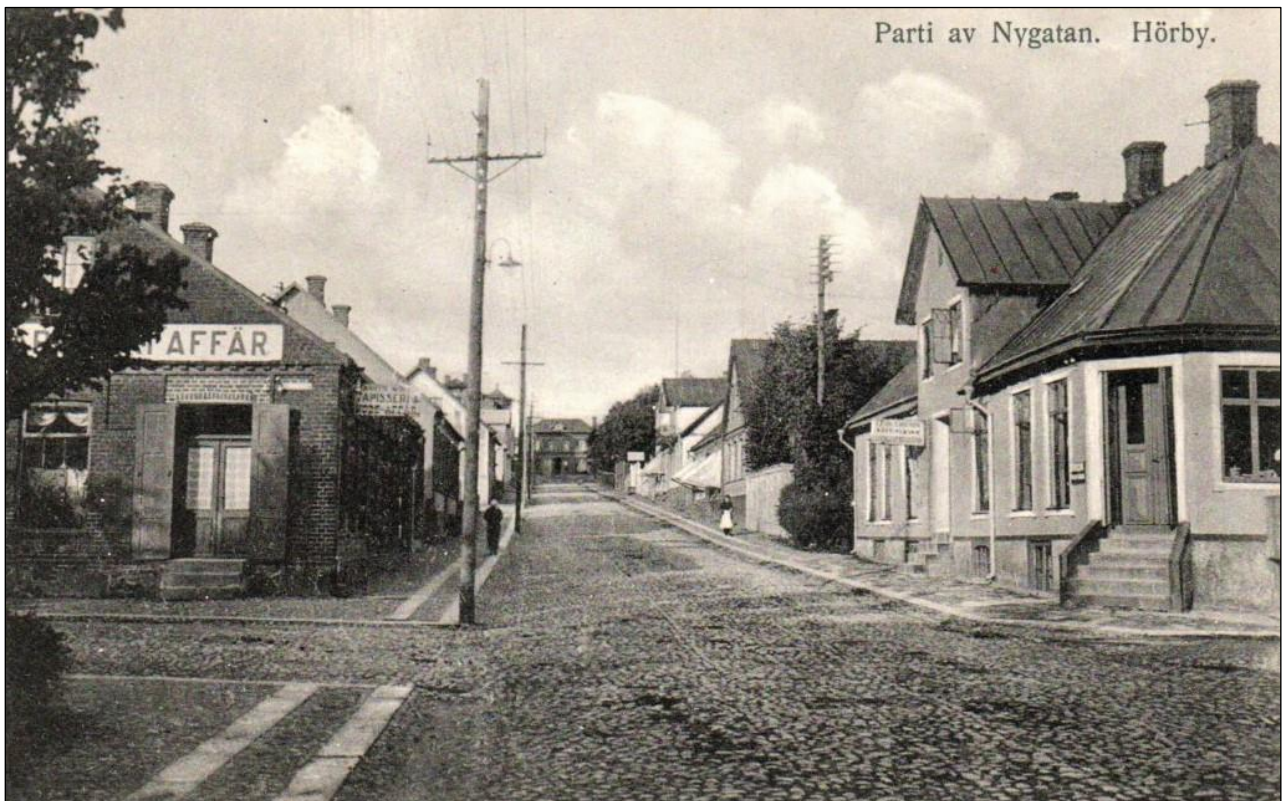

Översta bilden från omkring 1900. Vykort.

Nedersta bilden vykort stämplat 1913. I huset överst till vänster bodde änkan Christina Nilsson.

Nygatan omkring 1900.

Korsningen Prostgatan – Nygatan. Vykort.

Westergatan

Heter i dag Ringsjövägen. Långt innan laga skiftet var det bara en allmän väg mellan Lund och Vä.

Marken tillhörde gård nr 4. Innan laga skiftet 1839 tillhörde gården Osbyholms gods. Sålunda ägde ägarna till Osbyholms gods Hörby nr 1 med gästgivaregården, Hörby nr 4 och nr 16 med gästgivarkvarnen och ett gatuhus innan laga skiftet.

Hörby nr 1 och nr 4 erhöll Friherre Bror Cederström och hans hustru Sofia Lovisa Svedenborg fastebrev på den 2 juli 1873.

Del av Hörby nr 4 år 1858.

I den östra delen angränsade gården till det blivande Gamla Torg och i den norra delen delvis till gård nr 1:s ägor. Den västra delen kom att angränsa till den blivande Norregatan.

Nr 3 på kartan är Klockaregården som vid laga skiftet fick utflytta, senare skolehusplan.

Numren på kartan:

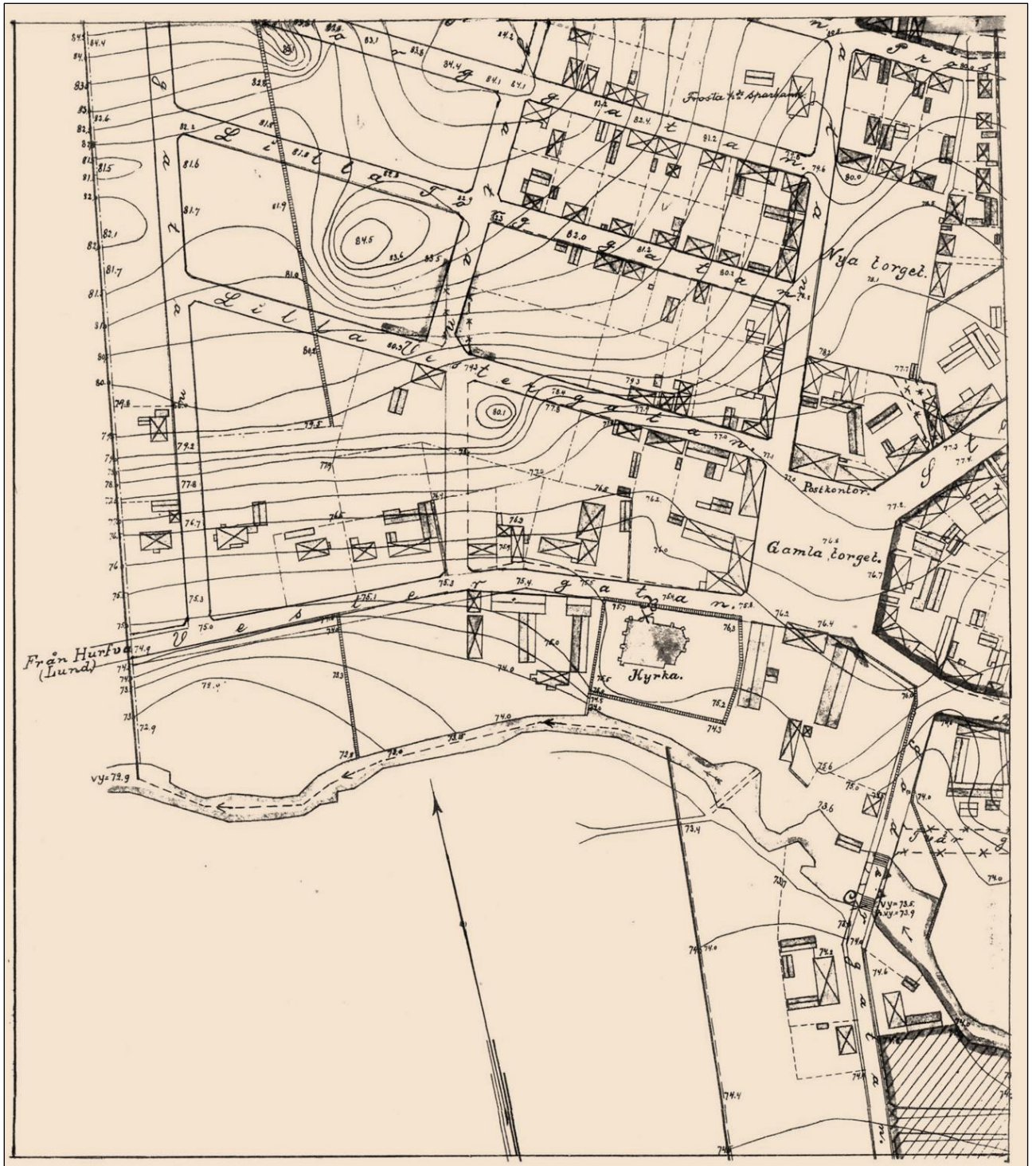
- Nr 26 Leråker
- Nr 29 Åker
- Nr 30 Åker
- Nr 35 Stenhage och slätterstycke, äng
- Nr 36 Stenhage, äng
- Nr 37 Rullebensägorna, äng
- Nr 360 Nr 3. Hage
- Nr 362 Damm i hagen
- Nr 363 Gårdstomt, åker
- Nr 357 Västra hagen

Landsväg mellan Lund och Vä.
Kyrkogård invid kyrkan.

Karta 12-HÖR-100 över Hörby nr 4 och Hörby nr 12 år 1858.

Hörby nr 4 i byn på kartan längst till vänster.

Karta. Akt nr 16. Hörby.

Den 13 augusti 1851 inflyttade snickare och möllebyggaren Sven Svensson med hustru och två barn från Dalby och bosatte sig vid Westergatan i Hörby.

Sven Svensson, född den 18 oktober 1812 i Vallby. Hustru Anna Eriksdotter, född den 21 december 1815 i Igelösa.

Dottern Anna, född den 19 januari 1840 och dottern Bengta, född den 30 december 1846. Båda födda i Dalby.

Den 29 december 1860 gifte sig Anna Svensdotter med färgaren Robert August Berggren. Robert är 31 år och Anna 20 år.

Den 6 januari 1862 föddes sonen Carl Frithiof. Död den 31 januari 1866.

Den 22 september 1863 föddes sonen Mauritz Anton Sigfrid.

Den 6 juli 1865 föddes dottern Anna Ulrika Ingeborg.

Den 7 mars 1868 föddes sonen Carl Frithiof. Död den 16 maj 1886.

Den 10 augusti 1881 skiljde sig Anna Svensson Berggren och färgaren Robert August Berggren enligt skiljebrev utfärdat av domkapitlet i Lund

Färgare Robert August Berggren lämnade fru, barn och socknen redan 1868. Han var född den 1 augusti 1829 i Åhus. Inflyttade från Lund 1859.

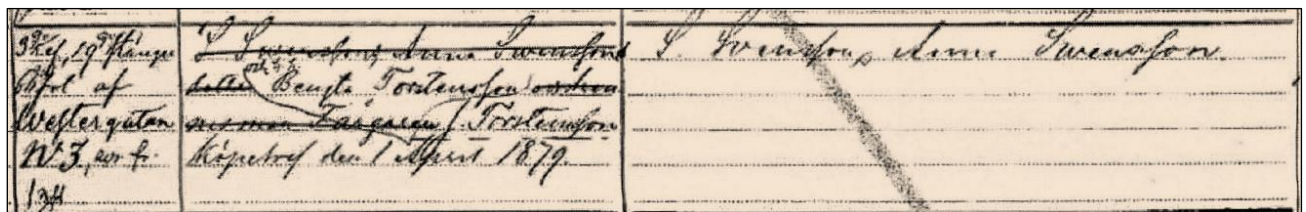
Den 26 december 1869 gifte sig Bengta Svensson med färgaren Otto Bergqvist, född den 21 januari 1840 i Härlanda, Kronobergs län.

Den 6 februari 1871 föddes Agnes Gustafa och den 15 september 1872 föddes Teckla Othelia.

Den 8 februari 1873 avlider Otto Bergqvist. 33 år gammal.

Den 5 november 1875 inflyttade färgare Janne Torstensson från Riseberga. Han var född den 14 november 1849 i Färingtofta.

Den 26 december 1875 gifte sig änkan Bengta Svensdotter med färgaren Janne Torstensson.

Den 1 april 1879 sålde Sven Svensson och hans hustru Anna Svensson till färgaren Janne Torstensson Westergatan 3 a. Sven Svensson behåller markbiten Westergatan 3 b.

Westergatan nr 3 a stadsäga nr 33 och Westergatan nr 3 b stadsäga nr 32. Se kartan på sidan 17.

Sven Svensson var möllebyggare och det är troligt att han som förman, har tillsammans med övriga arbetare uppfört den holländska väderkvarnen vid Slagtoftagatan (numera Slagtoftavägen)

Kvarnen brann ner lördagen den 25 juli 1885. En ny uppfördes på samma plats. Sven fyllde 73 år detta år, men bistod med all säkerhet med goda råd.

Bilden är från den nya kvarnen och sedd från Møllegatan.

Fotot från omkring 1900.

Den 5 mars 1881 skriver Sven Svensson och hans hustru Anna Erikdotter ett testamente då de tycker att det dels är på tiden och dels på allt som hänt deras barn.

2. Af befiutliga handlingar inkomna och antecknas här, att afsluta
S. Svensson den 8. Maj 1876 erhållit begrafnad under N:o 295. i protokollet
i lägenheten Westergatan N:o 3. af 37,360. quadrattots ymn, afslutas
från ett mantal N:o 1. Hörby, att den afsluta gärrum afslutas
af den 10. Mars 1879 till fabriken J. Thorsens af församlingen
lägenhet försät 31,960. quadrattots, samt att i kartan öfver tomter
i N:o 1. Hörby den till Thorsens försälda lägenheten om 31,960.
quadrattots betecknas med Westergatan N:o 3. a. och den återsta-
ande lägenheten, som blott tillhörerna här öfver upptagits, om
5400 quadrattots betecknas med Westergatan N:o 3. b.

Dottern Anna Svensson Persson förklarar härmed ett testa-
mente, som med denna dag tecknat bevis har pågått tydelig,
N:o underkastade, äkta makar, förklarar härmed att såsom vår ytter-
sta vilja, att den af oss, som den andre öfverlever, skall, utan något
intrång af vår efterlevande sättnar eller deras rättshafvaren, under
oinfrånadt dispositioner under sin lifstid, behålla och besitta
allt hvad vi i part och lös egendom vid någanderas värd dödsfall
ega, och skall, efter begärs vår död, vår älske dotter Anna,
som med förvaldes datterlig ämbet förde biträdt och värdat oss samt
i flera år med trågt arbete gått oss tillhanda, till erkännande härvid
genast tillträda och behålla för sig och arvingar vår egenda
hushållning med kakelugnar, spisar och wattenverk samt tillhörande
tomt om 5400 quadrattots under N:o 1. Hörby, att såsom sin värd-
färgens egendom, utan något intrång af vår yngre dotter
Perstina eller hennes rättshafvaren; anseende vi detta värd för-
ordnande samt rättvis, de förklarade vår dotter i flera års tid
innestift f. d. värd färgeri med inventarier mot så hög arren-
deafgift, att de förklarar hon derigenom utstyrt vid öfversta

dem var detta Anna kammit till del. Vidare skall hvar
i öfrigt, utan huset med uppräknade tillhörigheter och jordtomt
ega, lika fördelas emellan båda våra döttrar eller dem där
nått tillkommer. -

Den yttermera visse hafva vi detta testamente i tillräckande
vittnes närvaro underskrifvit, jag Anna Svensson med hvar
i pappret. Hörby den 5. Mars 1881

J. Svensson Anna Svensson.
Ett Husegare J. Svensson och hans hustru Anna Svensson
med frukt förnuft och fri vilja lätit upprätta och för sig upp
läsa detta testamente, samt det samma erkänt och underskrifvit
i vittnes närvaro av följande vittnen
C. C. Hilbring Linné. A. Linné.

Lämnas arfvinge efter nu sitt aflidne min fader J. Svansson
godkänner jag härmed till efterrättelse förestående testamen-
tets att det i laga ordning bevakas och medgifven hvar
min enda medarvunge, min dötter Anna Berggren
född Svensson, att den nämnda testamentet såsom ored-
ligare tillagda fartighet kamrat bevaras Westergatan
N:o 3. som numera betecknas med N:o 3. b. innehållande 5,400.
quadratfot och afgränsas från ett mantel N:o 1. Hörby, med
anskyggnad, med af ^{i närjämnhet} nämnda faders testamentariska bestämningar
till överväg till ägas och besittas samt lagfäst där. Somna med-
delas, hvilket härmed förklarar. Hörby den 28 Mars 1895.
Lagfäst. Bernt Krübery
född Svensson

Den 8 april 1883 avlider Sven Svenssons hustru Anna. 67 år gammal.
Testamentet visades upp vid bouppteckningen.

Den 29 maj 1887 avlider färgerifabrikör Janne Torstensson. 37 år gammal. Boende på Westergatan nr 3 a.

Den 6 oktober 1892 inflyttade gesällen Karl Axel Julius Kniberg från Halmstad. Han var född den 16 februari 1868 i Västra Torsås, Kronobergs län och anställdes som gesäll hos änkefru Bengta Svensson Bergqvist Torstensson som nu var ägare till Westergatan 3 a. Stadsåga nr 33.

Den 4 november 1894 lyste det för Bengta och Karl Axel. Vigda den 25 november. Gesällen Karl Axel stiger i graderna och blir fabrikör.

Den 7 februari 1895 insomnade möllebyggare Sven Svensson i sitt åttioandra år.

Den 27 april 1896 avlider Bengta Kniberg av sockersjuka och njurinflammation. 50 år gammal.

Karl Axel gifter om sig med Kerstin Jönsson, född den 16 juni 1857 i Östraby. Vigsel den 8 november 1897.

Westergatan 3 a. Foto från Gammalstorp.

Åren de går och i slutet av 1920-talet beslutade Karl Axel Kniberg och hans hustru Kerstin att avveckla rörelsen. De är till åren komna. Den 7 maj 1931 sålde Karl Axel rörelsen till Hugo Jarl. Han innehade det till den 16 januari 1934 då han i sin tur sålde det till Josef Rosenqvist.

Karl Axel och Kerstin flyttade till Fabriksgatan nr 7 (numera Lågedammsgatan) 1931. Några år senare går flytten till Bollhusgatan 4.

Den 6 april 1941 avlider Kerstin och Karl Axel följer henne den 11 juni 1958.

Deras gravsten på gamla kyrkogården.

Nils Hugo Jarl, född den 30 september 1900 i Gustaf Adolfs församling, Kristianstads län, avvecklade färgeriet och började sälja bilar. Han gifte sig med Anette Ljunggren, född den 14 januari 1908 i Brösarp. Vigsel den 30 september 1929.

Den 11 januari 1934 flyttade familjen till Västra Skrävlinge i Malmö.

Nils Hugo Jarl sålde hus och tomt och eventuellt kvarvarande bilar till Josef Teoder Rosenqvist som var född den 22 september 1901 i Torrlösa och som inflyttade från Torrlösa den 29 mars 1934.

Den 23 september 1944 gifte han sig med Else Solvig Olsson, född den 4 november 1912 i Västra Vram.

Else var utbildad kontorist och kom att sköta allt pappersarbete i firman. Josef tituleras först som bilreparatör senare automobilhandlare.

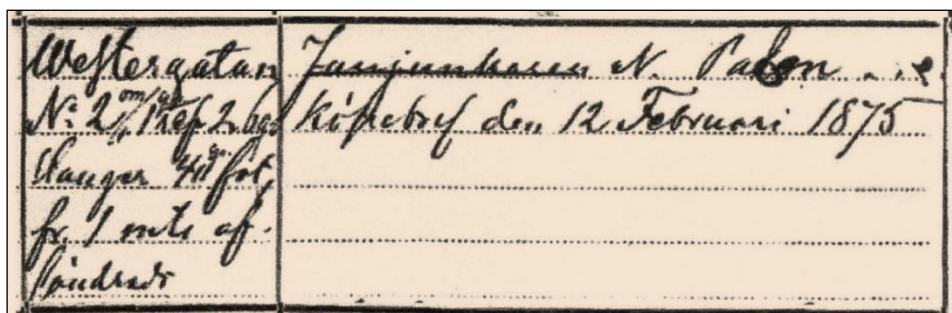

Nere till höger på bilden resterna av Nils Palms hus. Bilden från början av 1950-talet. Vykort.

Sven Svenssons dotter Anna Svensson Berggren boende på Westergatan 3 b avlider den 5 januari 1904.

Sterbhusdelägarna sålde på auktion hus och tomt till Sven Mårtensson den 11 februari 1904. Tomten var på 5400 kv. fot. Stadsäga nr 32.

Den 11 oktober 1908 köpte Olof Esbjörnsson och hans hustru Kersti Esbjörnsson tomt och hus av Sven Mårtensson som flyttade till Hörby nr 5.

Den 12 februari 1875 köpte fanjunkare Nils Palm av friherre Bror Cederström och hans hustru Sophia Lovisa Svedenborg Westergatan nr 2. Stadsäga nr 35.

Nils Palm var född den 19 december 1820 i Vankiva, och var gift med Ulrika Elisabeth Ljungberg, född den 16 februari 1826 i Norra Wram.

Huset som Nils Palm byggde innehöll salong, kontor, gästrum, sängkammare. Förstuga med kök och spiskammare samt vind.

Tomten hade en rymd av 12640 kv. fot.

Den 22 december 1899 avlider f. d. fanjunkaren och svärdsmanen Nils Palm. Hans hustru hade gått bort några år innan.

Som sterbhusdelägare efterlämnade han sonen stadsingenjören Carl Isidor Werner Palm, Döttrarna änkefru Anna Elin Olsson, född Palm, änka den 5 juli 1894 och fru Ida Alfhilda Heimer, född Palm och gift med kamreren O. Heimer i Hörby.

I testamentet står:

Skall icke vårt hus med tomt å Hörby St. Westergatan nr 2 realiseras, utan vår dotter Anna Elin med sina barn tillåts att hyresfritt därstädes kvarbo så länge hon lever och vistas i Hörby. Varefter huset med tomt realiseras och enligt lag fördelas mellan våra arvingar.

Under tiden bör Anna Elin med nödig reparation underhålla huset vartill hon äger begagna den hyra hon kan erhålla för den del av huset som hon möjligen ej behöver för sig och sina barn.

Detta är vår yttersta vilja.

Försäkras Hörby den 16 januari 1897.

Ulla Palm Nils Palm

Änkefru Anna Elin Olsson flyttade den 21 oktober 1916 till St: Petri församling i Malmö. Då utannonserades försäljning på hus och tomt som köptes av trädgårdsmästare Johan Jönsson.

Fru Ida Alfhilda Heimer avled av lungtuberkulos på Hörby länssjukhus den 14 augusti 1920.

Änklingen Olof Heimer bodde kvar på Nygatan nr 8. I början av år 1922 blev han misstänkt för att ha förskingrat från sparbanken och fick avsked. Han åkte ut från sin lägenhet och fick bo enligt församlingsboken lite varstans.

Den 31 augusti 1922 dömde Frosta Tingslags Häradsrätt Olof till 2 år och 8 månaders straffarbete. Han frigavs den 3 maj 1925.

Olof kunde inte visa sig i byn utan flyttade till sin son som bodde i Gustav Vasas församling i Stockholm.

Det var inte lätt att få jobb som f. d. straffånge. Det blev lite här och lite där. Den 18 oktober 1929 hittade man honom hängd i Vasaparken.

Överståthållarämbetet i Stockholm förklarade genom en resolution den 25 oktober 1929 att det inte fanns något hinder till begravning.

Trädgårdsmästare Johan Jönsson avlider 1920 och sterbhusdelägarna behöll en lägenhet i huset för änkan Matilda Jönssons räkning. Övrigt såldes till Hjalmar Ekstrand. Köpehandling den 26 maj 1921.

Hjalmar Ekstrand och hans hustru Karolina sålde Westergatan nr 2 (stadsäga nr 35) till A. H. Ekstrand och hans hustru Anna. Köpebrev den 12 april 1924.

Huset revs i samband med att man skulle uppföra det nya kommunhuset.

Foto från Gammelstorp.

Westergatan nr 1 ca. 40 qm. jor. afskreddade från hela området.	Bagaren Anders Mårtensson köpta h. Sofia Lovisa Svedenborg Köpekonst. d. 3 Nov. 1875
---	--

Den 3 november 1875 köpte bagaren Anders Mårtensson Westergatan nr 1 och den 24 maj 1881 Westergatan nr 2 a. Säljare friherre Bror Cederström och hans hustru Sophia Lovisa Svedenborg.

Westergatan nr 2 a ca 79 ha 90 for off. p. 1 mtr	Bagaren Anders Mårtensson köpte den 24 maj 1881.
---	---

Westergatan nr 1, stadsäga nr 36 om 10640 kv. fot och Westergatan nr 2 a, stadsäga nr 34 om 7960 kv. fot.

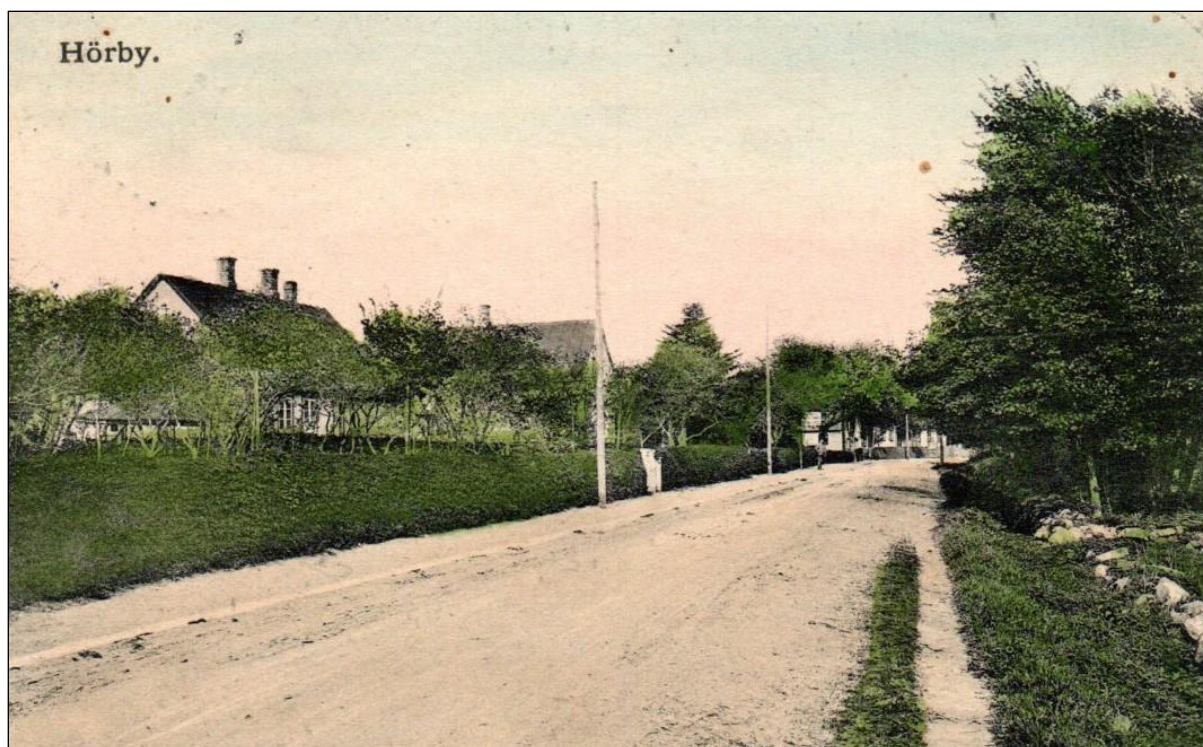
Anders Mårtensson, född den 4 januari 1828 i Lyby och hans hustru Sissela Nilsson, född den 28 april 1820 i Hörby inflyttade från Östra Äspinge den 24 oktober 1872.

På stadsägan nr 36 byggde bagare Anders Mårtensson en husbyggnad med bageri och försäljning utåt gatan. Den stora skorstenen i bakgrunden tillhörde bageriet.

Bild från Gammalstorp.

Den 31 mars 1891 avled Sissela Nilsson i sitt 71:a levnadsår. De hade tre döttrar och en av dem Anna Andersdotter var gift med bagare Ola Persson som hade bageri i Nygatan.

Westergatan, senare Ringsjövägen. Vykort från omkring år 1900..

Siffrorna på tomterna = stadsägor.

Se hit!

Torsdagen den 23 i denna månad med början kl. half 10 f. m. förrättas offentlig auktion i sterbhuset efter brödbagaren Anders Mårtenssons i Hörby affidna hustru Sissa Nilsdotter (beläget intill Hörby sockenstuga), dervid försäljes sterbhusets hela lösörebo bestående af: silver, alfenid, koppar, möbler, linne och sängkläder, jern- och blecksaker, laggkäril, bageriinventarium och en mängd diverse saker samt den affidnas gångkläder; allt med betalningsanstånd för säkre inropare till den 1 nästa nov.

Samma dag kl. 1 på dagen utbjudes till ovilkorlig försäljning sterbhusets fastighet lägenheterna Vestergatan n:r 1 och Vestergatan n:r 2 A, innehållande i areal sammanlagdt 18,600 kvadratfot, afsöndrade från ett mantal n:r 1 Hörby, jemte å lägenheterna befintlige byggnader, boningshuset inredt till 6 boningsrum med bageri, med tillträdesrätt genast eller den 1 nästa okt.

I fastigheten har under de senaste 20 åren med fördel idkats brödbageri, hvilket blifvit ganska högt uppdrifvet och hvartill läget är särdeles fördelaktigt. De närmare vilkoren för denna försäljning tillkännagifvas före utropet.

Hörby den 15 juli 1891.

Aug. Svensson.

Annons i Eslövs Tidning den 15 juli 1891.

Hörby.

Husköp. Bagare Nordström i Hörby har köpt bagare Anders Mårtenssons arfvingars hus derstädes för 3,400 kr. Tillträdet sker den 1 inst. oktober.

Notis i Eslövs Tidning lördagen den 15 augusti 1891.

Den 4 oktober 1892 flyttade f. d. bagare Anders Mårtensson till Södra Rörum. Han hade köpt ett litet ställe på 23/312 mtl tillhörande Södra Rörum nr 7. Här levde han under ganska svåra förhållande för att få mat på bordet.

Den 27 oktober 1905 sålde han stället och flyttade till Stanstorp nr 3 ¼ mtl i Bosjökloster församling. Hans yngre broder Nils Mårtensson hade stället på arrende. Den 18 januari 1906 insomnade Anders i ålderdomsavtyning. (Prästens anteckning.) Han begravdes den 25 februari på Bosjöklosters kyrkogård.

<p>Westergatan Bageri N. J. Nordström Höga Hus nr 1 och 2 Köpekontrakt den 11 Aug. 1891. No. fol. aff. p. 1 mtl</p>	<p>Bageri N. J. Nordström Höga Hus nr 1 och 2 Köpekontrakt den 11 Aug. 1891.</p>	<p>Anders Mårtensson och hans tre döttrar Cecilia Andersdotter, Jon Lindgren, Hanna Hansson, R. P. Hansson, Anna Andersson och Olof Persson</p>
<p>Westergatan Bageri N. J. Nordström Höga Hus nr 1 och 2 Köpekontrakt den 11 Aug. 1891. No. fol. aff. p. 1 mtl</p>	<p>Bageri N. J. Nordström Höga Hus nr 1 och 2 Köpekontrakt den 11 Aug. 1891.</p>	<p>Anders Mårtensson och hans tre döttrar</p>

Socketbagare Nils Svensson Nordström, född den 3 maj 1883 i Långaröd och hans hustru Elna Jönsson, född den 22 april 1860 i Holmby, blev nya ägare till bageriet på Westergatan nr 1 och nr 2 a. Nils Svensson Nordström och hans hustru Anna inflyttade från Danmark 1889 och bosatte sig som hyresgäster på Höga Hus nr 3. Köpte bageriet av Anders Mårtensson och flyttade till Westergatan.

OBS!

Från och med i dag har undertecknad öppnat snickeriaffär i f. d. Anders Mårtenssons bostad i Hörby, snedtemot prestgården, och rekommenderar jag mig till utförande af allt såväl finare som gröfre snickeri. I hopp att såväl äldre som nyare kunder ihågkomma min adress, utlofvar jag ett billigt och omsorgsfullt arbete.

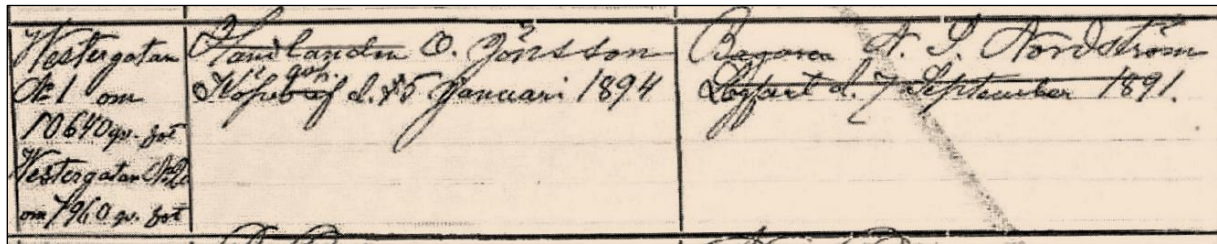
Hörby den 1 April 1892.

H. J. Rosenqvist.

Annons i Hörby Posten onsdagen den 13 april 1892.

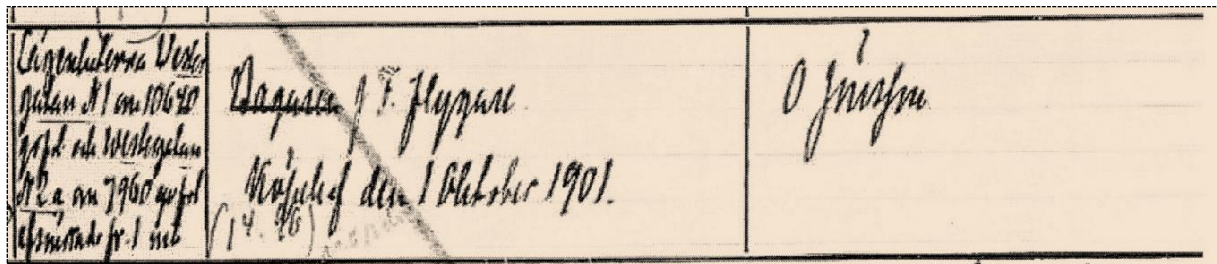
På gården inflyttade 1892 snickare Hans Rosenqvist, född den 28 juni 1867 i Långaröd och hans hustru Anna Nilsdotter, född den 4 mars 1857 i Långaröd.

1894 sålde Nils Svensson Nordström Westergatan nr 1 och nr 2 a till handlare O. Jönsson, dock under den förutsättning att familjen Nordström fick stanna kvar som hyresgäster och fortsätta att baka bröd.

Socketbagare Nils Svensson Nordström gick i konkurs. Skulderna var på nära 6.000 kronor. Den 27 september 1901 flyttade familjen till St:Petri församling I Malmö.

Handlare O. Jönsson sålde de båda tomterna med hus till bagare Jöns Tufvesson Flygare som var bagare på Råbygatan nr 3.

Snickare Hans Rosenqvist flyttade sitt snickeri 1896 till Torggatan nr 10. Han fick chansen att köpa ett hus med tomt på Prostgatan nr 13. 1901 gick han i konkurs och hus och tomt såldes på auktion samma år.

Den 1 oktober 1901 inflyttade bagare Jöns Tufvesson Flygare på Westergatan nr 1, stadsäga nr 36 och Westergatan nr 2 a, stadsäga nr 34. Köpt av handlare O. (Otto) Jönsson för tretusen trehundra tjugofem kronor.

Gift med Kajsa Lena Karlsson, född den 22 oktober 1852 i Vissefjärda församling, Kalmar län.

De fick sex barn. Fyra söner och två döttrar. Två söner följde i faderns spår och blev bagare, dock inte i Hörby. En blev köpman och boende i Råbygatan samt en blev stenhuggare i byn.

Dottern Ellen Helena, född den 10 december 1892 gifte sig med stenhuggare Carl Levis Larsson och de bodde på Södra Nygatan nr 2.

Sonen Oscar Wilhelm Flygare, född den 22 januari 1900 gifte sig med Edit Paulina, född Hansson den 12 juni 1904 i Västerstad.

Efter skolan tillbringade Oscar mycken tid med sin syster Ellen som var åtta år äldre. De var som ler och långhalm. När Ellen gifte sig tillbringade Oscar tiden med att lära sig till stenhuggare på hennes mans firma. Till sist var han utlärd.

Fadern slutade som bagare omkring 1906 men ägde fortfarande hus och tomt. Oscar och Edit Paulina hyrde hus och tomt av fadern och etablerade ett stenhuggeri på tomten.

Åren de går och Kajsa Lena blev sjuk och kom till länssjukhuset i samhället år 1937. Här avled hon den 30 september 1937.

Vid bouppteckningen fördelades behållningen på barnen och barnbarnen vilket slutade på att var och en del blev 1/12. Varje del var värd 300:-.

Oscar köpte de flesta av andelarna efterhand och till sist var han ägare till Westergatan nr 1 och Westergatan nr 2 a.

Jöns Tufvesson Flygare, f. d. bagarmästare flyttade till Hörby ålderdomshem den 18 november 1942. Här dog han den 28 augusti 1943. 92 år gammal.

Oscar Wilhelm Flygare fortsatte med stenhuggeriet tills huset skulle rivas.

Westra skolan

Kongl. Maj:ts Nådiga Stadga angående Folkundervisningen i Riket tillkom den 18 juni 1842. Nu gick det inte att försöka skjuta fram skolfrågan i byn. Man hade hitintills hållit skola i något hem med ambulerande lärare, vilket många gånger blev både si och så.

Vid laga skiftet fick Klockaregården Hörby nr 3 flytta till ett annat ställe. På tomten skulle ett skolhus och sockenstuga byggas och detta uppfördes 1844.

Byggnaden innehöll skolsal, sockenstuga och förstuga samt ett rum för läraren. Byggnaden var undermåligt byggd och redan efter fyra års tid hade golvstenarna i några rum sjunkit ner betydligt så att reparation var nödvändig. Det regnade ner på vinden så att rappningen föll av väggarna i skolsalen och på lärarens rum.

Den första läraren i Hörby by efter folkskolestadgans tillkomst hette Lars August Liljegren. 1851 flyttade han till Höör och samma år tillträdde sergeant Nils Palm som några år senare övergick till att vara kamrer vid Frosta Härads Sparbank. Han var inte omtyckt varken på det ena eller andra stället och 1890 fick han sluta på banken.

Anders Olsson från Öved blev nästa lärare men redan 1885 begärde han avsked och efterträddes av Jöns Christian Hessing, född 1854 i Fuglie. 1909 gick han i pension.

1885 inrättades en avdelning för flickor och samma år inflyttade folkskolelärarinnan Ulrika Svensson Vald. Hon tjänstgjorde fram till sin pension 1922.

Befolkningen i byn växte och antalet skolbarn blev fler och fler. Nu blev man tvungen att åtgärda detta. Byns gamla skolhus reparerades och tillbyggdes 1882.

År 1884 uppfördes ett nytt skolhus i byn och för småskolan som var inrättad i fattighuset nere vid ån som pockade på bättre lokaler. Småskolan skulle inrättas på en sådan plats att barnen från Slagtofta inte hade för långt att gå.

1899 infördes träslöjd för gossar. För flickorna hade syslöjd införts några år tidigare.

Byns gamla skolhus tillbyggdes för andra gången 1891 med en flygel mot norr.

Entreprenadauktion å en tillbyggnad till Hörby gamla skolhus hölls i lördags i Hörby. Kostnadsförslaget har förut uppgivits till 6,000 kr. I lördags stannade emellertid byggmästaren P. Österling för 4,650 kr. Byggnaden skall vara färdig den 1 augusti nästa år och kommer att inrymma två småskolesalar samt bostad åt tvenne lärarinnor, hvilka erhålla hvardera ett rum och kök.

Hörby Posten onsdagen den 9 december 1891.

Entreprenadauktion.
Genom offentlig auktion,
som förrättas å Hörby
gästgifvaregård tisdagen
den 3 november kl. 2 e. m.,
öfverlåtes åt den minst-
budande förfärdigande af
30 st. 2-sitsiga skolbän-
kar till Hörby småskolor.
Hörby den 29 okt. 1891.
Skolstyrelsen.

Hörby Posten lördagen den 31 oktober 1891.-

Westra skolan.

Denna bild från en skolklass på Västra skolan är från omkring 1910. Här skall enligt uppgift finnas handlare Per och Hilma Mörcks barn. Privat bild.

Westra skolan och sockenstugan.

Fram till 1868 användes allmänna landsvägen som lekplats. Man hyrde en intelligander tomt som tillhörde Klockarebostället till lekplats och ett litet planteringsland för barnen samt privat trädgård för läraren.

På skolgården stod en jättestor kastanj..

Genom offentlig auktion,
som förrättas å Hörby
gästgifvaregård torsda-
gen den 17 december kl.
11 f. m., försäljes gamla
ekonomihuset vid Hörby
gamla folkskola att från
stället bortföras.

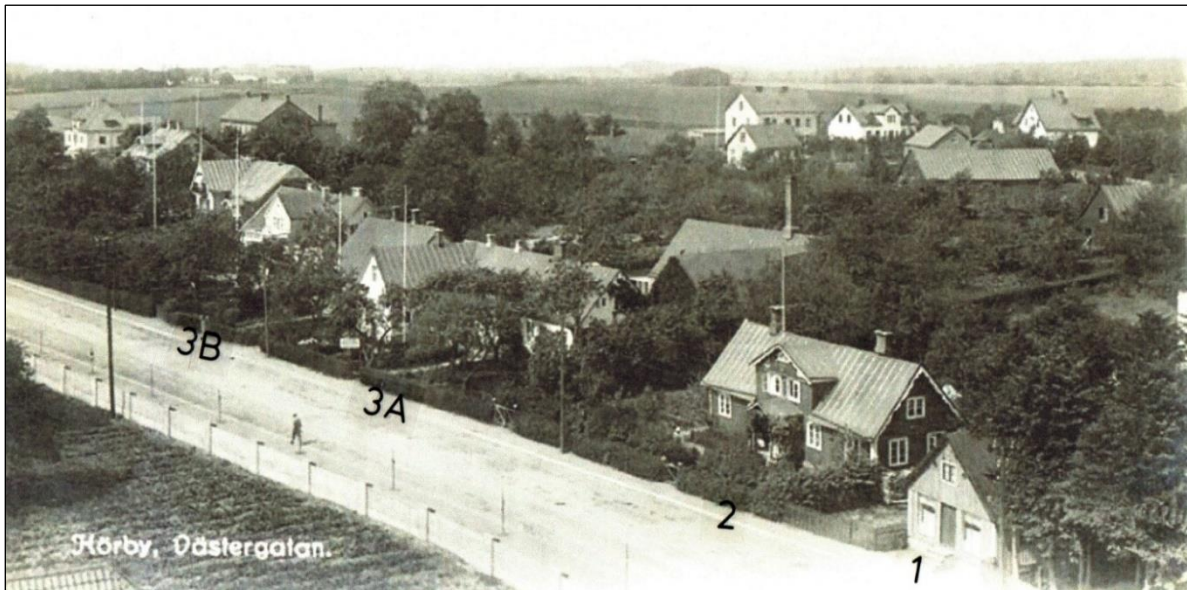
Vilkoren tillkännagifvas
före utropet.

Hörby den 11 dec. 1891.

Skolstyrelsen.

1875 fanns det efter skolan några hus. Tomterna Vestergatan nr 1, stadsäga nr 36. Westergatan nr 2 a stadsäga nr 34. Westergatan nr 2, stadsäga nr 35. Westergatan nr 3, stadsäga nr 33. Westergatan nr 3 b, stadsäga nr 32 var bebyggda. Därefter fanns inga bostadshus, kanske en och annan lada.

På stadsägorna nr 34, 35, 36, och 37 byggdes Hörbys nya kommunalhus som stod färdigt 1957.

Heter idag Förvaltningsbyggnaden.

46	Westergatan nr 4 nr 7680 qsfot Westergatan nr 5 nr 7680 qsfot off. p. 1 mlt.	Magnus Nilsson köpebref den 24 Mars 1883	Friherre Bror Cederström Jättebref den 2 Juli 1873 nr 21.2
----	--	---	---

Westergatan nr 4 och 5, stadsägorna nr 26 och 27, köpte murare Magnus Nilsson av friherre Bror Cederström den 24 mars 1883.

Magnus Nilsson avlider den 21 maj 1913. Änkan Elsa Nilsson och döttrarna Kerstin och Maria Nilsson sålde på auktion den 8 oktober 1914 hus och tomterna (endast Westergatan nr 5 var bebyggd) till handlare Carl Lindqvist som den 15 september 1915 sålde till A. E. Euranius.

A. E. Euranius köpte den 9 december 1915 Hemgården nr 1, stadsäga nr 28, av änkan Olga Svensson boende på Westergatan nr 6 och 7.

Euranius sålde tomterna till Rudolf Jansson och hans hustru Ingrid Jansson som den 18 april 1923 sålde dem till kamrer Evald Gottfrid Svensson Forsberg.

Evald Forsberg avled den 15 november 1925. Tomterna med husen fördelades på änkan Siri Charlotta Amalia Forsberg och deras tre döttrar.

Den 29 mars 1926 förvärvade änkan Siri Forsberg sina döttrars arvsdelar.

Uppgivas skall att före vigseln den 21 oktober 1916 upprättades ett äktenskapsförord och i bouppteckningen den 25 januari 1926 finns en uppräknig på flera sidor vad Siri Forsberg medförde till boet.

28	Westergatan nr 6 nr 7500 qsfot Westergatan nr 7 nr 7800 qsfot Norregatan nr 1 nr 13000 qsfot Norregatan nr 4 nr 13500 qsfot off. p. 1 mlt.	Anders Svensson köpebref den 1 April 1881	Friherre Bror Cederström Jättebref den 2 Juli 1873 nr 21
----	--	--	---

Den 5 november 1875 inflyttade från Lund skrivare Anders Svensson, född den 6 juni 1845 i Listerby. Först boende på gård nr 5 senare på gård nr 23.

Den 28 september 1879 ingick han äktenskap med Olga Ofelia Fredrika Holst, född den 16 september 1848 i Köpenhamn.

Den 1 april 1881 köper Anders av friherre Bror Cederström Westergatan nr 6 och Westergatan nr 7. Stadsägorna nr 25 och 24. Samt Norregatan nr 1, stadsäga nr 29. Stadsäga nr 28 kallas för Hemgården nr 1.

Anders Svensson och hustrun Olga Svensson ägde även tomterna Norregatan nr 2, 4 och 6.

Anders Svensson får förtroendet att sälja de tomter som friherre Bror Cederström ägde och de är många. Annonser fanns ofta i både Eslövs Tidning och Hörby Posten.

Den 5 februari 1911 avled sakkörare August Svensson. Förutom änkan så hade de dottern Anna Augusta Gunilla, gift med revisorn Nils August Bengtsson.

Strax bakom kapellet på gamla kyrkogården står gravstenen för deras familjegrav.

Hos Anders Svensson bodde även en syster till hans fru. Hon hade ett så kallat Frejdbetyg och betydde att man hade borgligt förtroende så att man kunde vittna inför rätten om det behövdes. Fanns med i 1734 års lag.

Frejdbetyg. Sida i Föra-boken 13

1. Att *Fräken Anna Theodora Virginia Holst*
från Västergatan nr 627 i Hörby köping

2. född den *27 September* år *1850* (*skottensundskaperstad*)

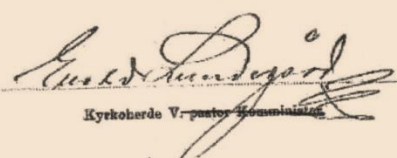
3. Åtjuter *1* medborgerligt förtroende

4. _____

5. betygar *Hörby* församling i *Malmöhus* län

6. den *30 Mars* år *1911*

 Kyrkoherde V. pastor

Fröken Anna Holst avled den 6 juni 1929.

Änkan Olga Svensson sålde Westergatan nr 6, stadsäga nr 25 till Olga Augusta Margareta Bengtsson och Westergatan nr 7, stadsäga nr 24 till Hans August Frithiof Bengtsson.

Änkan Olga Svensson avled 1932.

24	Westergatan 118 Westergatan 119 Norregatan 111 off. för 1 nitt	kommitterade för uppförande af bostad i provinsialläkarbostaden i Hörby distrikt köpebrev den 24 februari 1881	Friherre Bror Cederström köpebrev den 2 juli 1873. Nr. 50. 21
----	---	--	--

Frosta Härad.

Syssломannen för förvaltningen av provinsialläkarbostaden i Hörby distrikt köper av friherre Bror Cederström Westergatan nr 8, stadsäga nr 23, Westergatan nr 9, stadsäga nr 22 och Norregatan nr 1, stadsäga nr 21. Köpebrev den 24 februari 1881.

Det verkar som om doktorerna inte var intresserade att bo i villan. För flera av dem bodde på andra ställen i byn.

Den 26 januari 1895 såldes tomterna med hus på stadsäga nr 21 genom auktion till bryggare Nils Jönsson.

Nils Jönsson sålde området till fotografen N. O. Norén den 18 september 1898. Fyra år senare sålde Noren till S. J. Landin. Köpebrev den 26 augusti 1902. Redan den 16 juni 1903 köpte fabrikören N. Persson från Svedala fastigheten.

Den 14 januari 1905 skrivs ett salubrev för Anders Wilhelm Stenborg och hans hustru Maria.

Anders avlider och änkan Maria Stenborg sålde den 1 juni 1910 tomterna och fastigheten till Rick Lagerstahl.

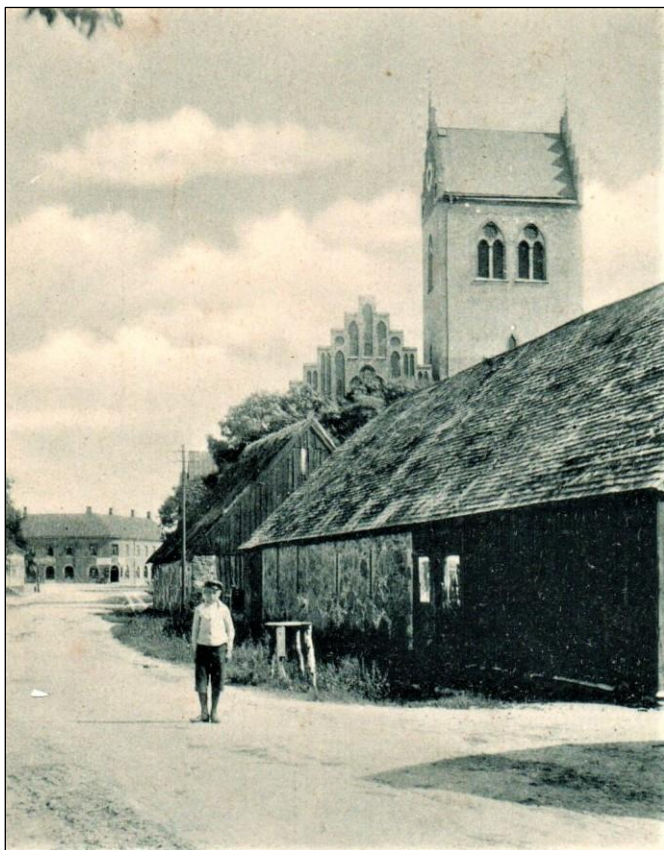
I villan inrättades i början av 1930-talet ett sjukhem och några år senare ett vårdhem. Villan kom att kallas Tusculum.

Tusculum, Sjuk och Vårdhem, Hörby.

Tusculum. Vykort.

Vid Tusculum tog Westergatan slut. Sedan blev det enbart landsvägen mot Lund. På andra sidan Westergatan var det åkermark fram till prästgården och kyrkan.

Till höger prästgårdens ladugård. Vykort.

Västergatan sedd från Gamla Torg. Vykort.

På andra sidan Westergatan låg kyrkan, prästgården och prästgårdsmarken som inte var bebyggd.

Foto: K G Press-foto AB. Bild ID:HH_3357 på Gammalstorp.

Den nya kyrkan i Hörby invigdes söndagen den 20 december (4:e advent) 1896. Den nya norra delen hade byggts ihop med den äldre södra delen.

Den gamla medeltida kyrkan byggdes under åren 1120 – 1140. Byggherre var Carl Stenmästare. Många av kyrkans inventarier såsom dopfunt, predikstol, storkyrkans altare med altaruppsats finns kvar och är från 1600-talet.

På den södra sidan finns en sandstensportal som är från tiden då kyrkan byggdes på 1100-talet.

Denna portal finns på den södra sidan av kyrkan.

Före 1895 låg två gravhällor i golvet i gamla kyrkans kor. De finns nu resta mot väggen i dopkapellet.

Bilden föreställer Anne Skalder Daater till Ousby, död år 1572.

I slutet av 1800-talet blev det förbjudet att begrava människor inne i kyrkan. Anledningen var att gaser från de begrävda sipprade upp i kyrkan och vållade en stark lukt.

Man tog upp alla kistor där många var så förmultnade att de föll ihop när de vidrördes. De begravdes utanför kyrkan. Dock sparades gravhällarna i den mån man kunde.

Det var så i de flesta av våra kyrkor.

Ovan: prästgården sedd från Westergatan.

Mitten och nedan: Prästgården och kyrkan sedda från Hörby ån och Hörby söder.

Präster i Hörby 1800 – 1951.

Christoffer Daniel Bunth, 1800 – 1831
Petter Weibull, 1833 – 1847
Johan Georg Gustaf Efvergren, 1849 – 1879
Evald Åkesson Lundegård, 1881 – 1915
Elis Corneliuson, 1916 - 1951

KÄLLOR:

Kyrkböcker från Hörby församling. (Arkiv Digital)

Frosta Häradsrätt. Lagfarter. Serie CIIC:
Frosta Tingslags Häradsrätt. Lagfarter. Serie CIIC:

Frosta Häradsrätt. Bouppteckningar. Serie FII:
Frosta Tingslags Häradsrätt. Bouppteckningar. Serie FII:

Tidningsarkivet i Lund: Följande tidningar, Eslövs Tidning, Hörby Posten. (vissa annonser o. dyl. i digitala tidningsarkivet)

Lantmäteriet.

Skolan. Se Hörby sockens historia av Gottfrid Björkelund och Lars Hansson. 1950. Lund.

Foto på stenportalen och gravhällen och kyrkogården Per-Gunnar Mörck, 2022.
Bilderna på prästgården och skolan från Gammalstorp.
Diverse vykort.

Tidigare delar:

- Del 1 Kyrkbyn
- Del 2 Enskifte
- Del 3 Laga skifte.
- Del 4 Marknadsplatsen.
- Del 5 Torg och bygatan.
- Del 6 Gård nr 8.
- Del 7 Industribyn.
- Del 8 Gårdarna nr 18 och 19.
- Del 9 Tornabacken.
- Del 10 Gårdarna nr 1 och 6 o 21.
- Del 11 Järnväg, järnvägshotell, tingshus.

Copyright Per-Gunnar Mörck, pergunnar.morck@bredband2.com
Hemsida på Gammalstorp. www.gammalstorp.se
Hemsida. www.morck-rosell.se